Ч. 5 — Пятниця 8 (20) сѣчня 1893. — Рôкъ III.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Адміністрація: улиця Чарнецкого ч. 8.

Редакція: ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованѣ.

Реклямацін неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

Передплата у Львовѣ въ Адміністрація „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Старостьвахъ на провінцін:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Рада державна.

Дня 17 с. м. вôдбуло ся по Рôздвяныхъ святахъ перше засѣданє Палаты пословъ. Въ Палатѣ проводивъ бар. Хлюмецкій, позаякъ дръ Смолка выѣхавъ зô взглядôвъ родинныхъ на кôлька недѣль до Львова, що дало було причину до поголоски, мовь бы дръ Смолька хотѣвъ уступити зъ президентуры Палаты. На лавахъ міністрôвъ не було также ґр. Кінбурґа, котрый засѣвъ вже бувъ межи послами. Дискусія вела ся надъ буджетомъ, а именно надъ титуломъ: „безпечнôсть публична“.

Пос. Пернерсторферъ предложивъ нагле внесенє що до автентичнои интерпретаціѣ §. 2 закона о зборахъ. Внесенє се ухвалено, а вôдтакъ наступила специяльна дискусія надъ буджетомъ. — Пос. Ґесманъ жалувавъ ся на мнимѣ шиканы властей пôдчасъ зборôвъ соціяльно-демократичныхъ и антісемітскихъ. — Пос. Бонда доказувавъ, що 61 процентъ податкôвъ въ Дальмаціи иде на публичну безпечнôсть, а однакожь уживають тамъ жандарма головно яко аґента політичного, и то разъ противъ автономіѣ, другій разъ противъ Сербôвъ, а вкôнци противъ Хорватôвъ. Бесѣдникъ обговорювавъ вôдносины політичнѣ въ Дальмаціи, де штучно утворена правительствомъ бôльшôсть, гнобить меншôсть. Проґрама хорватска стоить въ суперечности зъ австрійскимъ правомъ державнымъ; для Хорватôвъ нема анѣ Босны анѣ Герцеґовины, лишь Бѣла Хорватія и Червона Хорватія, Хорватія всѣлякихъ барвъ. Правительство повинно бôльше увзглядняти елементъ италіяньскій.

Пос. Кавніцъ зазначивъ яко дивну рѣчь, що въ виду пануючои публичнои небезпечности, говорить ся о публичнôй безпечности. Вôдносины партій не суть певнѣ, а говорять, що навѣть поодинокѣ личности мають стати ся жертвою ситуаціѣ. Лишь Молодочехи могли бы сказати: Щасливою єсть партія, котра не входить въ складъ бôльшости ґр. Таффого. Обговорюючи дѣяльнôсть сторожи безпечности, сказавъ бесѣдникъ, що она безъ потребы выступає неразъ брутально, особливо противъ низшихъ верствъ суспôльности.

Комісарь правительственный, бар. Чайка давъ поясненя що до тыхъ выпадкôвъ, въ котрыхъ послы Кропаветтеръ и Пернерсторферъ закидали властямъ неправне поступованє. Староста въ Ліберци дѣйстно неправно розвязавъ зборы, покликуючись на то, що предметъ нарады бувъ вже разъ предметомъ дискусіѣ. Намѣстництво звернуло увагу старосты на то. Такъ само неправне було поступованє комісаря повѣтового ґр. Валіса. Переважна часть выпадкôвъ, якѣ навѣвъ пос. Пернерсторферъ, була такожь правдива; але зъ тыхъ выпадкôвъ хибнои интерпретаціѣ закона не треба ще вносити о неправнôмъ поступованю властей. Въ Австріи єсть 30.000 товариствъ, зъ котрыхъ кожде вôдбуває зборы. Острыми зачѣпками пôдкопуєсь повагу властей.

Пос. Менґеръ сказавъ Кавніцови, що вôнъ и его партія не повиннѣ жалувати ся на пôдкопуванє права, бо они самѣ пôдкопують повагу власти. Бесѣдникъ домагавъ ся зô стороны поліціѣ енерґічного, рôвномѣрного поступованя супротивъ всѣхъ верствъ людности.

По промовахъ пословъ Крамаржа и Лінбахера замкнено дискусію и ухвалено титулъ „публична безпечнôсть“. Пôдъ конець засѣданя вôдчитано ще письмо пос. Цукера, въ котрôмъ вôнъ повѣдомляє палату о зложеню мандату посольского.

Переглядъ політычный.

На вчерашнôмъ засѣданю Палаты вела ся дебата надъ закономъ о будôвляхъ водныхъ. При кôнци засѣданя поставивъ пос. Моръ внесенє, щобы завести *numerus clausus* у адвокатôвъ. Слѣдуюче засѣданє назначено на пятницю.

Міністерство вôйны розпорядило, щобы що року двохъ воякôвъ вôдъ пѣхоты и стрѣльцѣвъ зъ кождои компаніѣ и оденъ капраль зъ кождого баталіону були призначуванѣ до службы санітарнои. Рядовѣ мають призначуватись по роцѣ службы у войску а капралѣ по двохъ лѣтахъ.

Въ Кіевѣ пôдписано угоду що до сполученя буковиньскои зелѣзницѣ въ Новоселици зъ російскою.

Межи кедивомъ египетскимъ а Анґлією выбухнувъ поважный конфліктъ зъ причины именованя кедивомъ новыхъ міністрôвъ безъ порозумѣня ся зъ Анґлією. Ескадра анґлійска мала выслати до кедива ультіматумъ, въ котрôмъ жадає, щобы кедивъ до 24 годинъ вôдкликавъ то именованє. Кедивъ протививъ ся тому. Анґлійскій посолъ Кромеръ мавъ заявити кедивови, що Анґлія привыкла до того, щобы кедивъ запытувавъ єѣ завсѣгды, закимъ зробить якій рѣшучій крокъ, отже и передъ змѣною кабінету и що Анґлія не

---

1)

Божій часъ.

(Оповѣданє зъ недавнои минувшости)*

Написавъ Т. Кудриньскій.

I.

Дядько Степанъ вернувъ ся на полѣсє зъ Волынѣ, куды ходивъ на зарôбки. Коли вôнъ прийшовъ, глухе село Холуны на якійсь часъ оживилось. Степана на улици закидали пытанями.

— Розкажѣть-но, дядьку, де бували, що бачили на далекому свѣтѣ? що чували добренького?

Дядько Степанъ не любивъ взагалѣ богацько говорити, а теперь то вôнъ бувъ якось дивно задумчивый и понурый. Далека и непривычна дорога сильно втомила его. Вôнъ зôтхнувъ, усѣвъ помаленьки на горбочокъ, закуривъ люльку и мовчавъ. Здавалось, вôнъ скрывавъ якусь тайну. Се дразнило ще бôльше цѣкавыхъ. Товпа не вôдступала. Просьбы у-въ-одно повтарялись.

— А що чути?! — одôзвавъ ся наконець дядько. — Кепске одне чути, бôльшь нѣчого. Бають люде, що до насъ *иде*. Въ мѣстѣ вже єсть...

Вôнъ не доповѣвъ, але всѣ знали, про що рѣчь иде.

— Въ Тучинѣ, въ Александріи вже бере людей, — говоривъ дядько дальше. — Въ Александріи я шовъ досвѣткомъ, передъ сходомъ сонця. Иду коло могилокъ, глянувъ и дуже здивувавъ ся: всюды довгѣ ряды свѣжихъ могилъ и зъ нихъ выходить, Господь его знає... нѣбы бѣлый паръ, нѣбы туманъ, бѣле таке... и стелить ся собѣ понадъ могилками: Сумно такъ стало на души...

— Щожь воно таке?

— Люде гинуть, — вôдповѣвъ дядько — въ *пару* переходять.

Селяне понурили головы и задумались.

— Щожь теперь буде зъ нами, якъ Боже борони...

— Що Богъ дасть, те и буде. Може Господь помилує... Вожій часъ настає...

— Ото не дармо сегодня дятель гасло дававъ — сказавъ дѣдъ Нечипайло, высокій, крѣпкій старець, що стоявъ позаду всѣхъ.

— Де? — спытало рôвночасно кôлька голосôвъ и всѣ звернулись до дѣда.

— А на церквѣ. Стукавъ тай стукавъ, на лиху годину.

Хтось додавъ, що вчера сова пищала въ тополяхъ на могилкахъ. И се также не могло скрытись передъ холунôвцями, що недавно собаки безъ нѣякои причины выли коло ставу.

Все те, розумѣє ся, не заповѣдало нѣчого доброго. Полѣщуки засмутились. Стукôтъ дятлика въ стѣну, пискъ совы, вытє собакъ — се не добре, якъ той казавъ.

— А чи єсть ратунокъ противъ холеры? — несмѣло спытала у громады одна молодиця, що держала на рукахъ дитину.

— Горѣвку треба пити, то не пристане — вôдповѣвъ оденъ голосъ.

— Кровь пускати — додавъ другій.

— Ходити треба въ баню и якъ зробить ся дуже горяче, то грудю впасти на землю...

— Саме найкраще цеглою живота потерти...

И высказано ще богато иншихъ гадокъ.

— Нѣ, кажуть люде, нѣчо не помагає. Люде вмирають, якъ мухи въ окропѣ, тôлько ноги протягають — закôнчивъ дядько всѣ думки и замовкъ.

Степанъ бувъ поважнымъ чоловѣкомъ. Его словамъ можна було вѣрити. Глубоке зôтхненє далось чути. Хтось хотѣвъ ще вôдповѣсти щось, та роздумавъ.

Селяне почали мовчки розходити ся. Сумно всѣмъ було. Вôдъ приѣзду Степана вже не було чути на улицѣ нѣ пѣсень, що гули деколи, нѣ живыхъ розмовъ, нѣ навѣть голосôвъ пяницъ. Всѣ були задумчивѣ и зъосередкованѣ. Лише дѣти збиткувались по давному на улици и воробцѣ безъ упину цвѣрѣнькали по огородахъ. Днѣ були сериневѣ, парнѣ.

II.

Не довго прийшлось ожидати єѣ. Минувъ тыждень. Мельникъ Миронъ захорувавъ на „рѣзачку“ — корчѣ въ животѣ. Хочь селяне знали, що холера недалеко и говорили о нѣй, однакъ коли пошесть явилась, всѣ дивувались єѣ появѣ, неначе склалось щось несподѣване

*) Предметъ и матеріялы до сего оповѣданя взятѣ зъ народныхъ переказôвъ о холерѣ въ давныхъ часахъ на волыньскôмъ полѣсю, ровеньского повѣта.

може згодити ся на именоване Факрія-пашѣ президентомъ кабінету.

Допись.

Зъ Батятичь.

Будьте ласкави, Пане редакторъ, та помѣстѣть кôлька слôвъ и зъ нашого села, Батятичь, жовкôвского повѣта. Я читаю „Народну Часопись" и знаходжу въ нѣй рôзни дописи про порядки въ другихъ громадахъ а у насъ, въ Батятичахъ якось нема такихъ порядкôвъ, котрыми можна бы похвалити ся. У насъ люде не зли, до всего мали бы охоту, хочь и правда, що якъ не знайде ся пшеницѣ безъ куколю, такъ и межи нашими людьми суть всѣляки. Але оно всюды такъ, що въ котрôй громадѣ добра старшина громадска, де вôйтъ и писарь громадскій утримують порядки, то тамъ есть благодать Божа, а межи народомъ може процвитати всяке добро. Такъ могло бы й у насъ бути, а якъ есть, то розкажу на прикладъ ось такій фактъ:

Ще въ 1891 роцѣ, въ мѣсяци червни выломила буря лѣсъ, еквівалентъ другои части Батятичь, а ґромада ухвалила вырубати той матеріялъ въ стосы за доплатою по 2 зр. вôдъ стоса; такъ само мала доплатити ся половина вартости до матеріялу зъ дубôвъ и сосонъ и за ту доплату мала оснувати ся громадска каса. Одныхъ стосôвъ було 80, а за матеріялъ крôмъ стосôвъ, верхôвъ и гиля давали господарѣ, що хотѣли гуртомъ купити 400 зр. Громада выбрала заступника вôйта, Степана Шпота, щобы таксувавъ и вôдбиравъ грошѣ. А було то ще дня 23 и 24 лат. грудня 1891 р. И щожь скажете? — Вже Богу дякувати наставъ и 1893 р., а доси нѣхто не знае, кôлько тыхъ грошей зôбрано и кôлько ихъ е! При такôй господарцѣ не може бути добра. Бѣдный чоловѣкъ немае де заратувати ся. Кôлькожь то нашихъ бѣдныхъ людей не мало тамтого року чимъ жити! Неоденъ пôшовъ до жида, взявъ безъ грошей корець жита, а за чотири, пять або шѣсть мѣсяцѣвъ мусѣвъ заплатити 13 и 14 зр. — такъ то було у насъ! Чи не могла зверхнôсть громадска обрахувати Степана Шпота та выпозичити грошѣ бѣднымъ селянамъ, котрй майже зъ голоду гинули?

Есть у насъ и шпихлѣрь громадскій и есть въ нѣмъ на папери до 600 корцѣвъ всякого рода збôжа. всьо межи народомъ. Шпихлѣрь въ Батятичахъ заложеный ще 20 лѣтъ тому назадъ. Вторôкъ на весну було въ нѣмъ кôлька кôрцѣвъ вôвса, але коли бувъ выдатокъ зô шпихлѣря, то богатшй розôбрали, а ты бѣдный таки гипь! Бѣднымъ и до того ще попаленымъ та вдовамъ годѣ було що дôстати.

Требажь знати, що наша громада велика, бо есть въ нѣй до 500 нумерôвъ, есть 20 родинъ жидôвскихъ. а такожь 6 шинковъ и оденъ бутельковый межи хатами христіяньскими. А що тамъ дѣе ся по ночахъ! Нема кому въ то вглянути и спинити піяньство та деморалізацію. Не пишу про те зъ якоись злобы або ненависти, лишь видячи таки неподôбнй рѣчи въ своимъ селѣ змушевый я бувъ взяти ся за перо. Мушу наконець згадати ще и про дороги у насъ, а въ насъ ихъ есть! Всѣ они позапусканй такъ, що на весну и въ осени трудно переѣхати и худобу перегнати.

Отъ такъ то у насъ. Прошу поважану Редакцію ще разъ помѣстити отсю мою допись въ своѣй часописи — а пишу въ нѣй правду. Може она направить зло и дасть Богъ, що на другій разъ напишу вже про добрй порядки.

Ю. М.

(Слôвце вôдъ Редакціѣ: Знаючи зъ дуже частыхъ примѣрôвъ байдужнôсть нашихъ старшинъ громадскихъ въ справахъ публичныхъ, котра неразъ не есть навѣть наслѣдкомъ злои волѣ, лишь выплывомъ браку енерґічности и слабого понятя о точности, даемо мѣсце сѣй дописи и хочемо вѣрити, що наведенй въ нѣй факты суть, якъ каже ч. дописуватель, правдивй. При сѣй нагодѣ мусимо ще й ту замѣтку додати, що де, якъ де, а въ справахъ грошевыхъ старшина громадска повинна бути завсѣгды точна и повинна ихъ залагоджувати якъ найскорше та подавати до прилюдпои вѣдомости, бо лишь тымъ способомъ може устеречи ся вôдъ всякихъ докорôвъ, якй въ противнôмъ случаю можуть пôднести ся противъ неи. Въ теперѣшныхъ тяжкихъ часахъ повинна старшина громадска дуже пильно дбати про добро громадске и старати ся всѣми силами заводити такй институціи въ громадѣ, якъ касы позычковй и шпихлѣрѣ, котрй въ случаяхъ потребы можуть дуже стануть въ выгодѣ. Наконецъ мусимо ще й то сказати, що старшина громадска повинна однаково про всѣхъ дбати, а зъ такихъ институцій, якъ шпихлѣръ громадскій и каса позычкова, повиннй всѣ однаково користати и бѣднѣйшй и богатшй, скоро лишь сповнять тй условія, якй имъ ставлять згаданй институціѣ. Дуже бы то зле було, колибъ сама вже старшина робила рôзницю помежи бѣднымъ а богачемъ. Всѣ мы однаковй люде и повиннй на то памятати, що якъ зъ бѣдного може выйти богачь, такъ и богачь може стати бѣднымъ!)

Новинки.

Львôвъ дня 19 сѣчня.

Именованя. Львôвскій ц. к. высшій судъ краевый именувавъ судовыхъ практикантôвъ Михайла Яценя, Маріяна Теодора Онишкевича и Стан. Гофмокля судовыми авскультантами. Жигмонтъ Давидъ въ Золочева именованый комісаремъ надзору паровыхъ котрôвъ для повѣта брôдского.

— **Ц. к. краєва Рада школьна** ухвалила на засѣданю дня 11 сѣчня 1893: 1) потвердити выбôръ директора семинаріѣ учительскои въ въ Самборѣ Ивана Керекіярты на заступця предсѣдателя окружнои Рады шк. въ Самборѣ; 2) Зъорґанізувати народну школу въ Ракôвци, повѣта богородчаньского вôдъ 1 вересня 1893; 3) перемѣнити на 2-клясову народну школу въ Купичицяхъ, повѣта тернопôльского на триклясову вôдъ 1 вересня 1893; 4) именувати: Генрика Хендиньского учителемъ нар. школы въ Хехлахъ, Амелію Слотоловичѣвну въ Михалевичахъ, Евґенію Тарнавску въ Клицку, Льва Вол. Онишкевича въ Новосѣлкахъ гостинныхъ, Осипа Сирôвку у Вельополи скшиньскôмъ, Ив. Верца управителемъ въ Пышници, Кав. Шуфля мол. учит. въ Пышници, Кароля Мих. Стоцкого учителемъ въ Соколовѣ, о. Володислава Добряньского гр. кат. катихитомъ въ женьскôй школѣ выдѣловôй въ Коломыи, о. Олександра Русина гр. кат. катехитомъ въ муж. школѣ тамже, о. Ивана Плешкевича гр. кат. катехитомъ въ муж. школѣ выдѣловôй въ Сокали, Петра Слапу старшимъ учит. 4-кл. школы въ Закопанôмъ, Миколу Сатурского учит. въ Городку въ окрузѣ залѣщицкôмъ, Альфреда Реваковича управителемъ въ Кольбушовôй, Ант. Вѣлевича управителемъ въ Березвицѣ; — крôмъ того именувала суплентами школъ середныхъ оо. дра Мих. Куриса и Діонізія Дороливьского въ ґімназіи въ Тернополи и потвердила у званю учительскôмъ Гната Рихлика въ ґімназіи въ Ярославѣ.

— **Свято Богоявленія Господного** обходжено вчера у Львовѣ якъ що року дуже величаво. Богослуженѣ вôдправивъ самъ Преосв. Митрополитъ у волоскôй церквѣ въ сослуженю членôвъ гр. кат. капітулы митрополитальнои, почôмъ вôдбулось посвячене воды въ ринку. Въ тôмъ обрядѣ взяли участь представителѣ властей: Е. Е п. Намѣстникъ, дръ Мих. Бобжиньскій, дръ Вітолдъ Корытовскій, дръ Савчакъ, президентъ мѣста п. Мохнацкій и представителѣ иншихъ властей правительственыхъ, автономічныхъ и войсковыхъ. Почетна асиста войскова була поручена вôддѣлови стрѣльцѣвъ зъ музикою 30 полку на чолѣ. По посвяченю воды вôдбула ся процесія довкола ринку при спѣвѣ духовеньства питомцѣвъ, бурсакôвъ и грѣ музики. Въ процесіи тôй взяла участь безлѣчь народу.

— **Въ комнатахъ тов. „Родина" въ Коломыи** вôдбудуть ся дня 22 сѣчня вечерницѣ, на котрй выдѣлъ

невидане. До сеѣ поры кождый бувъ въ души пересвѣдченый, що „Богъ помилуе.... не допустить, пройде обôкъ села".

Говорять, що знахорѣ, котрыхъ було кôлька въ Холунѣ, взялись вôдвернути хоробу. Они выходили въ ночи на греблю, вôдмавляли по кôлька разôвъ „Отче нашь" и шептали:

> На мори барабанъ стоить,
> На тому барабанѣ дѣвка сидить;
> Не вмѣе нѣ шити, нѣ прясти,
> Ино разну хоробу замовляти!
> Боровый дѣдоньку поможи,
> А ты злый духъ не можи,
> Не розливай ся якъ вода,
> Не розходь си якъ дымъ,
> Годѣ панувати,
> Свою силу мати,
> Иди собѣ, де боры вымокають,
> Де болота высыхають,
> Боровый дѣдойко....

Та нѣчо не помогло. Пошесть напала селянъ несподѣвано. Нѣхто не знавъ, що зъ хорымъ робити. До нього боялись сперщу приступити. Вôнъ лежавъ на помостѣ въ хатѣ, мучивъ ся и просивъ благаючимъ голосомъ дати ему яку небудь раду. Своякп хорого побѣгли до панъ-отця. Старенькій отець Григорій, що видѣвъ у своѣмъ вѣку неодну пошесть и пережив кôлька холеръ, не знавъ дати рады, лишь —

— Якъ Богъ дасть, то выдужае — сказавъ вôнъ и на всякій выпадокъ взявши зъ собою св. Дары, удавъ ся до хорого.

— Отъ не була, не була тай настала — говорили селяне.

— Кара божа...,

— Га, воля божа.

Старй люде тямили, що занедужавшому на холеру треба розтирати живôтъ щѣткою або сукномъ. Сейчасъ кôлькоро людей схопило хорого за руки и ноги и почали розтирати его тѣло, однй руками, а другй шматками.

— Цеглою, цеглою лучше, здоровѣйше — порадивъ хтось.

Принесли цеглу, загрѣли еѣ въ грубѣ и терли живôтъ нещасного Мирона майже до крови, та безъ хôсна. Рѣзачка не менчала.

Прийшовъ жидъ Ицко и давъ иншу раду — кровь пустити. Сперщу поставили пявки, але пявки не брались до тѣла. Тогды приставили баньки. До того робили въ Холунѣ таку примітивну операцію на хорôмъ. На грудяхъ его затинали маленьку рану и до неѣ приставляли шийку фляшки. Фляшку загрѣвали знизу горючою скалкою. Коли кровь не йшла, то хорого сѣкли брытвою, т. е. кололи его брытвою такъ довго, поки кровь не пустилась и стала наповняти фляшку.

Здоровый хлопъ бувъ мельникъ Миронъ и до того семейный. Страхъ не хотѣлось ему вмирати. Вôнъ вытерпѣвъ все и позволивъ робити на собѣ якй хто хотѣвъ операціѣ, кобы лишь выздоровѣти.

Пôдъ вечѣръ забажалось ему страшно пити. Ему дали воды, але спрага не менчала. Вôнъ кричавъ безнастанно: воды, воды! Що було робити? Вже всѣхъ майже способôвъ пробували; стали Холупôвцѣ на скору руку мѣрковать и такъ и сякъ, що робити, до чого взятись.... Хтось побѣгъ зъ ведромъ до ставу. Та не прийшлось уже Миронови видѣти бôльше нѣ воды нѣ свѣта божого. Зъ хаты выбѣгла жѣнка и зô слезами въ очахъ сказала, що чоловѣкъ уже захрапѣвъ и сконавъ ся.... и кривый паламарь Антошко поплентавсь на дзвôнницю, вôдзвонити по Мироновôй души.

Сумно вôдозвавъ ся въ серцяхъ селянъ першій ударъ звона, що заповѣдавъ початокъ пошести въ Холупѣ. Полѣшуки хрестились побожно и зôтхали.

На борзѣ выкопали грôбъ и за двѣ годинѣ молодый мельникъ, день передъ тымъ ще зовсѣмъ здоровъ, лежавъ въ пѣску пôдъ хрестомъ. На могилу его поклали вѣтку, грôшь и посыпали кварту маку, щобъ не ходивъ лякати людей [1]).

— Накричавъ ся неборакъ передъ смертю.

— Царство ему небесне, лехка земля!

— А все вôдъ того, — сказавъ Нечипайло — що воды не дали. Колибъ воды бôльшь дали, можебъ и выдужавъ. Божій часъ...

— Еге, воля божа.

Зъ другимъ хорымъ селяне справились смѣлѣйше. Коли Пилипъ Багнѣй, промучившись добу, закричавъ: воды! его стали обливати холодною водою, а потôмъ два селяне взяли его за плечѣ а другй два за ноги и занесли до ставу. Тамъ роздягли до нага и запхали его въ воду. Хорый покачавъ ся въ водѣ, „выхлюпавъ ся добре" и на велику радôсть

---

[1]) Пôсля повѣря, мертвець мусить заким схоче ити въ село, почислити всѣ зерна маку, а вôнъ ихъ нѣякъ не почислить, бо куры скоро запѣють.

всѣхъ ... членôвъ ... родинами и всѣхъ Русинôвъ запрашає. Строѣ звычайнû, вовняный. Початокъ о год. 8-ôй вечеромъ. Вступъ вôдъ особы для членôвъ 50 кр. для не членôвъ 75 кр. „Родина" мае вже свою славу, такъ якъ въ „Родинѣ" нѣгде не бавлять ся а послѣдна „Маланка" также зôбрала въ „Родинѣ" поважне число гостей, котрû забавлялись до самого рана. Для того повиннû всѣ спѣшити до „Родины" познакомитись, забавитись та набрати свѣжого духа до дальшои спôльнои працѣ!

— **Четвертû звычайнû загальнû зборы товариства „Руска Читальня" въ Золочевѣ** вôдбудуть ся дня 2 лютого 1893 о 2-ôй годинѣ по полудни въ льокали товариства въ слѣдуючою проґрамою: 1. Вôдчитанє протоколу попередныхъ загальныхъ зборôвъ. 2. Справозданє выдѣлу. 3. Выбôръ нового выдѣлу. 4. Внесеня членôвъ. — Выдѣлъ запрашає вп. членôвъ до якъ найчисленнѣйшои участи и просить такожь о вырôвнанє залеглыхъ вкладокъ. — За выдѣлъ: *Рожанковскій*, предсѣдатель; *Чернявскій*, секретарь.

— **Нещасна пригода.** У Львовѣ при ул. Міцкевича ч. 6 мешкали два браты: 28-лѣтный Францъ Высоцкій, бувшій надстражникъ скарбовый и 25-лѣтный Корнило Высоцкій, асистентъ почтовый. У вôвторокъ замѣтили сусѣде, що Высоцкû не выходять зъ дому, хочь уже 2 год. по полудни. Хата замкнена на ключь, а въ нѣй тихо. Отже розбили дверѣ и побачили, що оба браты лежали въ лôжку неживû. Закликали поліцію и лѣкарѣвъ, але тû вже не могли привести до житя нещасныхъ братôвъ. Тому що хата була замкнена, а на тѣлѣ братôвъ не найдено нѣякихъ слѣдôвъ насильнои смерти, отже оба померли мабуть вôдъ чаду. Всежь таки справа та ще неясна и тому занялась нею прокураторія державна.

— **Самоубійства.** Въ Стрыю застрѣливъ ся Иванъ Мокфордъ конціпієнтъ адвокатскій зô Львова и капітанъ въ резервѣ. Позбавивъ себе житя, бо знудилось єму. — Богданъ Папара, про котрого мы писали, що застрѣливъ ся въ нещаснои любови, зробивъ то не въ любови, а вôдъ розстрою нервового; кôлька разôвъ уже хотѣвъ вôнъ позбавити себе житя. — Въ Тридентѣ застрѣливъ ся фельдмаршалъ-поручникъ баронъ Александеръ Ґіґель, бувшій комендантъ 21 пѣхотнои дивізіѣ въ Перемышли.

— **Пропінаторы и посесоры фôльваркôвъ** въ меденицкихъ добрахъ, повѣта дрогобицкого, посѣлостяхъ дра Генрика Колішера, властителя фабрики паперу въ Черлянахъ, надôслали намъ допись, пôдписану п. Самуилемъ Файлеромъ въ Криницѣ, въ котрôй жалують ся на дуже безвзглядне поступованє повномочника дра Колішера въ Меденичахъ, п. Маврикія Люстіка, котрый не зважаючи на то, що они мусять оплачувати великû раты и не можуть нѣякъ выжити, заразъ зафантовує ихъ весь маєтокъ. Найбôльше болить ихъ то, що свôй противъ свого. Израилитъ противъ Израилита выступає — якъ сказано въ дописи — такъ „люто и остро якъ Иродъ на Христа" и що навѣть ту запомогу, яку имъ дае баронъ Гіршъ, забирає имъ заразъ зъ почты и то такъ, що они навѣть не видять тыхъ грошей, бо мусять заразъ вôддати потверджені рецеписы п. Люстікови. Такъ мало стати ся въ 1892 р. пропінаторови Ушерови и Йонѣ Бірнбавмамъ въ Грушова, повѣта дрогобицкого, котрû дôстали вôдъ бар. Гірша 400 зр. и посесорови фôльварку Маркусови Герцикови въ Раделича, пов. дрогобицкого, котрый дôставъ 200 зр. Очевидно п. Люстикъ мусить мати зъ пп. пропінаторами и посесорами фôльваркôвъ свои рахунки и намъ до того нѣяке дѣло; мы дивлячи ся збоку, могли бы нагадати хиба нашу приповѣдку: „Любѣмъ ся якъ братя а рахуймо ся якъ жиды". Але видко, що тымъ пп. пропінаторамъ мусѣло вже дѣйстно стати дуже тяжко, коли они ажь въ публичнôй дорозѣ жадають милосердія. Мы зъ своєи стороны, зважаючи на то, що бодай у насъ уважали ся Израилиты завсѣгды за примѣръ згоды и спôльнои помочи одновѣрцѣвъ, вдоволяємо просьбѣ п. дописувателя и подаємо тû жалѣ въ сей спосôбъ до вѣдомости дра Колішера и єсьмо переконанû, що вôнъ вгляне въ сю справу и залагодить єѣ такъ що буде „и вовкъ сытый и коза цѣла", а причинимо ся до доброго залагодженя справы.

— **Огнѣ.** Дня 3 сѣчня 1893 згорѣла стодола властителя дôбръ Росохате въ пов. лѣскôмъ, Альберта Штріна, зô всѣмъ збôжемъ. Шкода выносить до 6000 зр. а була обезпечена на 5200 зр. — Дня 29 грудня м. р. въ Василевѣ въ пов. ривскôмъ погорѣвъ селянинъ Василь Дмитерко. Огонь спаливъ єму цѣлу загороду, вартости звышь 1000 зр., котра не була обезпечена. При тôмъ огни згорѣла и шопа Федора Капустяка, але тая була обезпечена бодай на 50 зр. — Дня 7 с. м. погорѣли въ Краковци жиды Ельстеръ, Шандеръ и Кацъ. Шкода выносить 8000 зр. Ельстеръ обезпечивъ ся на 1500 зр., Шандеръ на 1000 зр., а Кацъ на 1750 зр. Огонь выбухъ мабуть зъ неосторожности. — Въ сушарни патычкôвъ и пуделокъ до сѣрникôвъ въ Нѣску выбухъ дня 9 с. м. пополудни огонь, котрый наробивъ шкоды на 1000 зр. Згорѣвъ лишь матеріялъ деревляный и той бувъ обезпеченый. — Въ Сколошовѣ въ Ярославщинѣ погорѣвъ дня 6 с. м. Ґецль Ґотфрідъ. Шкода 1400 зр. була необезпечена. Лихій коминъ бувъ причиною огню.

— **Епільоґъ справы дра Медвея.** Прокураторія румуньска выдала процесъ всѣмъ свѣдкамъ, що були при поєдинку Медвея зъ Бродзкимъ, а такожь и урядникамъ, котрû були тогды въ службѣ на границы въ Бурдуєнахъ, коли оба суперники єѣ переѣхали. Актъ обжалованя закидає имъ се: чому перепустили тыхъ панôвъ за границю, чому не перешкодили поєдинкови и чому лишили трупа на поли, а суперника пустили на волю. Вступне слѣдство зачало ся въ Яссахъ, а головна розправа зачне ся въ Ботушанахъ дня 18 марця с. р.

— **На будову власного дому для „Зорѣ"** субскрибовали а взглядно вложили у Львовѣ: Питомцѣ-дяки духовнои семинаріѣ заколядовали для „Зорѣ" 10 зр.; оо. Т. Бородайкевичь 1 зр.; Чапельскій Ив. 10 зр.; Спожарскій Евгеній 20 зр.; Спожарскій Михаилъ 50 зр.; О. Марковъ 50 зр.; дръ Ант. Березиньскій 10 зр.; Ю. Яворскій 1 зр.; К. Бѣрецкій 1 зр.; Бѣлорускій 1 зр.; Корчиньскій 5 зр.; А. Андрейчинъ 10 зр.; Теодоръ Борысъ 50 кр.; Ив. Пелехъ 2 зр.; А. Березиньскій 1 зр.; П. Кудрыкъ 50 кр.; К. Студиньскій 1 зр.; Ив. Зарицкій 1 зр.; о. Гр. Третякъ 1 зр.; — въ Краковѣ: Г. Гронікъ 2 зр.; — въ Перемышли: пп. проф. Наконечный 50 кр.; Власюкъ Олена 50 кр.; А. Винницкій 50 кр.; Крушельницка Олена 50 кр.; Нѣмировскій 10 кр.; Каминьскій 13 кр.; Генцликевичь 20 кр.; Ц. Новаковскій 10 кр.; Гр. Морылякъ 50 кр.; А. Ґоґольцъ 50 кр.; К. Паратинкевичь купецъ 1 зр.; І. Конвалинка 50 кр.; М. Паратинкевичь 50 кр.; В. Билиньскій 50 кр.; Фр. Перликъ купецъ 50 кр.; Ед. Яницкій 50 кр.; Дм. Людкевичь купецъ 50 кр.; Ив. Бондрачекъ купецъ 50 кр.; И. Адамовскій 2 зр.; Сервацкій Марянокъ 10 кр.; Скупиньскій кр.; К. Подляшецкій 2 зр.; Ґрайнеръ (въ Бирчи) 1 зр.; — разомъ 303 зр. 63 кр, — а вôдъ 20 грудня 1892 по нинѣ всего 1071 зр. 53 кр. — *В. Нагôрный*, голова товариства.

Штука, наука и література.

— **Перше число „Зорѣ"** зъ сего року вже вышло. Вôдзначаєсь оно богатымъ и дуже цѣкавымъ змѣстомъ. Починаєсь оповѣданємъ Наталіѣ Кобриньскои „Ядзя и Катруся", дальше йдуть три поезіѣ Як. Щоголѣва, Корнила Устияновича, Глѣбова и оповѣданє Ивана Спôлки п. з. „Утопивъ ся" М. Комаръ пише про новû поетичнû творы Ст. Руданьского. Данило Мордовцѣвъ вôдповѣдає въ дуже дотепный спосôбъ на просьбу Василя Лукича, котрый бажавъ вôдъ него перекладу его повѣсти „Пôдъ небомъ Украины". Повѣсть тую буде подавати „Зоря" въ перекладѣ Цезара Бѣлило(зского), знаного письменника. Дръ Ом. Огоновскій розбирає дальше творы Чайченка. Олександеръ Колесса зачавъ складати житепись Федьковича на пôдставѣ его листôвъ и повѣстей; початокъ сеи працѣ у тôмъ числѣ. Иванъ Франко подає свôй першій дуже цѣкавый листъ про наше літературне житє въ 1892 роцѣ. При кôнци числа всякû цѣннû вѣсти про літературу, штуку и театръ. Крôмъ того въ числѣ тôмъ є портретъ славного нашого композитора Миколы Лисенка и початокъ его житеписи, гарный образъ Сластьона въ „Гайдамакôвъ" Шевченка и видъ Чортомлицькои Сѣчи, знанои въ исторіѣ.

— **„Словарь російско-украиньскій"**, Томъ першій, А—К, зôбрали и впорядкували М. Уманецъ и А. Спôлка", почавъ вже выходити яко додатокъ до „Зорѣ". Изъ першого аркуша сего выдавництва видко вже якъ цѣнне и вельми важне стане се дѣло для розвитку нашои письменнои мовы, не говорячи вже про практичну вартôсть такого словаря якъ для насъ Галичанъ, такъ и для Украинцѣвъ. Що особливу вартôсть надає словареви въ зрозумѣню пояснень россійскихъ слôвъ — то наведенû въ нѣмъ цѣлû фразы въ нашôй мовѣ, въ котрыхъ ажь можна зрозумѣти всю тонкôсть россійского выразу. Въ передмовѣ до словаря подають авторы коротеньку але цѣкаву исторію сего словаря и поясняють спосôбъ его уложеня. На двохъ по передмовѣ слѣдуючихъ листахъ мѣстять ся поясненя скорочень, ужитыхъ въ словари, и списокъ жерелъ, якими авторы користувались. Якъ самû авторы говорять про свою працю, най покажуть отсû слова въ передмовы: Въ кождому разѣ сподѣваємо ся, що нашъ словарь при недостачи иншого, кращого, може хочь трохи задовольнити пекучу потребу, яка скрôзь почуваєть ся, а може стане въ пригодѣ будущому здатнѣйшому вôдъ насъ трудôвникови, бо буде, мовлявъ, до чого тулити ся.

Господарство, промыслъ и торговля

— **Ц. к. ґенеральна Дирекція** австр. зелѣзниць державныхъ подає до вѣдомости знесенє обмеженя часу накладаня на всѣхъ шляхахъ державныхъ зелѣзниць, а именно: Въ вôдношеню до оповѣщеного обмеженя часу накладаня и выкладаня возôвъ товаровыхъ всѣлякого рода на шляхахъ зелѣзничихъ пôдлягаючихъ ц. к. ґенеральнôй Дирекціи австрійскихъ зелѣзниць державныхъ въ мѣсяци вересни 1892, подаєсь до вѣдомости, що се обмеженє зносить ся зъ днемъ 15 сѣчня 1893; вôдъ того дня почавши, увôйде въ житє нинѣшный тарифою означеный 24 годинный непереривный часъ для накладаня „взглядно выкладаня товаровыхъ наборôвъ".

— **Календарь церковный и господарскій.** Рускû свята: дня 10 (22) с. м. Недѣля 32 и по Прос. 11 (23) Теодосія В. — Латиньскû свята: дня 22 Нед. 3 по 3 кор. 23 Ивана — Всхôдъ сонця: дня 20 с. м. о год. 7 мін. 50: захôдъ о 4 год. 36 мін.; дня 22 о 7 год. 47 мін.; захôдъ о 4 год. 38 мін. — Всхôдъ мѣсяця: дня 21 с. м. о 1 год. 46 мін.; захôдъ о 7 год. 6 мін.; дня 22 о 2 год. 25 мін.; захôдъ о 8 год. 1 мін. — Станъ воздуха за минувшу добу числячи вôдъ 12 год. въ полудне дня 18 до 12 год. въ полудне дня 19 с. м.: середна теплота була —12·4° Ц., найвысша — 6.8° Ц. вчера с. м. по полуд.) найнизша —13·1° Ц. въ ночи. Барометръ иде въ гору (774). Вѣтеръ буде змѣнный, слабый, теплота позôстане до —12°Ц. небо буде захмарене; погода.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 19 сѣчня. Pol. Corr. заперечує вѣсть о уступленю ґенералъ-инспектора пѣхоты и всѣ сполученû зъ сею вѣстею комбінаціи о змѣнахъ въ арміи.

Берлинъ 19 сѣчня. Страшенна студѣнь забрала тутъ вчера кôлька жертвъ; на улици знайдено трохъ замерзлыхъ людей.

Парижь 19 сѣчня. Въ домѣ банковôмъ Офтропа выкрывъ вчера комісарь поліціѣ 300 чекôвъ выставленыхъ Артономъ на имя всѣлякихъ личностей.

Лондонъ 19 сѣчня. Бюро Райтера доносить, що Кедивъ сказавъ анґлійскому послови, що заименує Ріяза-пашу знову президентомъ міністрôвъ и що хоче жити въ згодѣ и слухати єѣ радъ. Посолъ згодивъ ся на то и тымъ залагоджено конфліктъ.

За редакцію вôдповѣдає **Адамъ Креховецкій**

товаришѣвъ почувъ ся здоровѣйшимъ, вставъ на ноги и подужавъ.

Полѣшуки набрали духа.

Пошесть розôйшлась по селѣ. Видъ Холупы змѣнивъ ся. Біля кождои хаты по обохъ сторонахъ улицѣ були „курища" — ватры, на котрыхъ палили смѣтє и всяку нечисть. У воздусѣ несло згарищемъ и вонью. Въ хатахъ для прочищеня воздуха палили селяне всяке зѣлє, а именно т. зв. нехворощь. Папъ-отецъ ходивъ разъ-по-разъ сповѣдати хорыхъ пôдъ пôддаша, въ клунѣ, хлѣвы, на поле, на огороды, пôдъ барканы.

Входячи въ хату до хорого, кождый вкладавъ свою руку пôдъ паху и нюхавъ свôй пôтъ. По думцѣ полѣшукôвъ то хоронило гостя вôдъ недуги.

Въ селѣ настало страшне злодѣйство. Повѣрє каже, що краденû господарскû добутки пôдчасъ пошести здоровѣйшû, якъ свои... Коли въ Холупѣ занедужає напр. дитина, то звычайно купають єѣ родичѣ въ юшцѣ, звареной конче зъ краденого поросяти. То, кажуть помагає... Такъ було и теперъ. Хорому кликали здоровє, п. є. кормили его харчемъ, украденымъ изъ здорового, незараженого дому. Неразъ господарѣ и знали, де подѣлась ихъ курка, гуска, капуста, бараболя, и т. п., але пôдъ такій часъ не казали нѣчого. А при тôмъ всѣмъ остро було заказано брати що не будь зъ зараженого дому. Народъ вѣривъ, що рѣчь, взята зъ хорого дому, показує дорогу холерѣ.

(Дальше буде.)

Инсераты („оповѣщеня приватнӥ“) якъ для „Народнои Часописи“ такъ также для „Ґазеты Львôвскои“ принимае лишь „Бюро Дневникôвъ“ Людвика Пльона, при улици Кароля Людвика ч. 9, де также знаходить ся Експедиція мѣсцева тыхъ ґазетъ.

Експедиція мѣсцева

НАРОДНОИ ЧАСОПИСИ

зъ днемъ 1 (13) сѣчня 1892 перенесена до

„БЮРА ДНЕВНИКÔВЪ“ ЛЮДВИКА ПЛЬОНА,

улиця Кароля Людвика, ч. 9.

„Бюро Дневникôвъ“ буде приймати, выключно, вôдъ Нового року предплату мѣсцеву.

Инсераты („оповѣщеня приватнӥ“) якъ для „Народнои Часописи“ такъ також для „Ґазеты Львôвскои“ вôдъ теперь буде принимати лишь горѣ назване „Бюро Дневникôвъ“ Людвика Пльона.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.